

**Magánvállalkozás és közszolgálat:
A biográfiai index műfaji megújítása a Magyar Életrajzi Kalauzban**

Németh Tibor
Kemenesaljai Művelődési Központ és Könyvtár
mabi@cellkabel.hu

Private company and public service : The renewal experiment of the genre of the biographical index in the Hungarian Biographical Guide. I summarise 34 years of experience in the light of the results: database of the 'Hungarian Biographical Guide' currently maintaining the data of 400,000 people. In 1985 I began to make catalogue cards of the data of people connected to my native land, Kemenesalja, and soon came across a lot of persons unknown for the locals. I have convictions that by broadening the coverage, it is worth proceeding to a comprehensive, a national registry. The creation of a representative national digital biography index seemed for a long time to be an impossible mission with work done during leisure time and without research background.

My experience entitles me to inspect the problem of the genre and the critical analysis of the initiatives. In my lecture I concentrate on the content elements and the conceptual relationships of this complex form. I scrutinise the loosely defined concept, then I analyze the novelties of the "Hungarian Biographical Guide" genre. I discuss the utilisation opportunities and finally, I supplement my study with personal remarks.

Keywords: Hungarian Biographical Guide, biography index, national digital database

Bevezetés

Előadásomban megpróbállok vázlatos körképet adni a „Magyar Életrajzi Kalauz” reprezentatív nemzeti digitális névkataszter közel három és fél évtizedes történetéről, fejlődésének legfontosabb állomásairól, jelenlegi helyzetéről illetve a jövő lehetséges forgatókönyveiről¹.

1 A részletek iránt érdeklődőknek: A biográfiai index műfajának megújítási kísérlete a Magyar Életrajzi Kalauzban. 1-2. rész. *Könyvtári Figyelő*, 27. (63.) 4. sz. (2017), 519-539. (<http://ki2.oszk.hu/kf/2018/01/a-biografiai-index-mufajanak-megujitasi-kiserlete-a-magyar-eletrajzi-kalauzban/#more-11291>) (Hozzáférés: 2019. március 14.) + 28. (64.) 2. sz. (2018), 229-245. (<http://ki2.oszk.hu/kf/2018/07/a-biografiai-index-mufajanak-megujitasi-kiserlete-a-magyar-eletrajzi-kalauzban-2/#more-11658>) (Hozzáférés: 2019. március 14.) További tájékozódáshoz javasolom egyetemi szakdolgozatomat: A biográfiai index, mint az életrajzi tájékoztatás integratív műfaja, különös tekintettel a Magyar Életrajzi Kalauzra. Szombathely, 2014. 150 p. (http://cellbibl-digit.cellkabel.hu/nemeth_tibor_-_biografiai_index.pdf) (Hozzáférés: 2019. március 14.)



1. Előzmények

Csöngéről, egy kis kemenesaljai faluból származom, amely születésem előtt fél évszázaddal egy másik könyvtáros gyermekkorának is helyszíne volt. Weöres Sándor azonban nem a bibliotékákban dolgozva alkotott maradandót, hanem a líra területén. 18 éves korom óta dolgozom a celldömölki könyvtárban „mezei” könyvtárosként és egy másik kemenesaljai híresség, Berzsenyi Dániel egyik munkájának címét citálva, az általam létrehozott névkataszter semmi másról, csupán a „mezei szorgalomról” szól... A nyolcvanas évek közepén a szerény számú lexikonokat lapozgattam a helyi személyeket gyűjtve és rengeteg helyben számon sem tartott érdekes emberre bukkantam. Úgy döntöttem, hogy módszeresen elkezdem kicédulázni a forrásokat immár a teljes körű feltárás igényével katalóguscédulákra, ahol minden adattípusnak meghatározott helye volt a kartonon.

2. Műfaji dilemmák

Már jócskán benne jártam az adatgyűjtésben, amikor elkezdett érdekelni, hogy mi lehet a műfaji meghatározása az általam lelkesen végzett munkának. Sikerült beazonosítanom, hogy adattáram a legközelebb a biográfiai indexhez áll. Bizonytalanságom azonban nem tűnt el, csak fokozódott, hiszen e tájékoztatósi formának eléggé pongyola definíciója létezik, amely egzakt módon nem rögzíti, csupán körülírja a feltárandó adattípusokat. A minimálisan szükséges 4-6 alapadat azonban jóval kevesebb volt az általam alkalmazott 16 féle szempontnál, másrészt jelentősebb adattömeg esetén – mint majd látni fogjuk – már a beazonosítást sem teszi egyértelműen lehetővé.

Az alap szempontok áttekintése után nézzük meg, hogy mit jelentenek az elvek a gyakorlatban. A műfaj nemzetközi reprezentánsa, a World Biographical Index nem tartalmaz születési helyet, a születési és halálozási dátumnál a MÉK napi pontosságú regisztrációjától eltérően csak az évet adja meg. A puritán alapfilozófiából adódóan a születési hely mellett figyelmen kívül hagy olyan, a Magyar Életrajzi Kalauzban feltárt adattípusokat, mint az álnevek, adateltérések, kitüntetések és egyéb (kiegészítő) adatok. Az összehasonlításból nem túl merész következtetések vonhatók le a két adatbank információs potenciáljára vonatkozóan...

3. Az adatrögzítés eredményei

A cédulákon lévő anyag retrospektív számítógépes rögzítése 1994-ben kezdődött el, miután a Lakitelek Alapítvány támogatása jóvoltából sikerült vásárolnom egy akkoriban korszerűnek számító számítógépet. Az előkészített tételek ütemes feldolgozásával dinamikusan növekedett a rekordszám. Az ezredfordulón meghaladta a 100.000-es határt és a legfontosabb, ún. magforrások CD-n is hozzáférhetővé váltak. Napi könyvtárosi munkám mellett szabadidőmben reggel és este, hétvégén, szabadságom alatt otthon végeztem az adatgyűjtést és rögzítést 2003-tól kezdődően már online, azonnal hozzáférhető formában. 2019 januárjában sikerült átlépnem a 400.000 rekordot.



1. kép: A Magyar Életrajzi Kalauz rekordszáma (1995-2018)

Az eredmények elérésében Ósze László informatikus segítette a kezdetektől munkámat illetve az internetes hozzáférést a Cellkabel nevű helyi kábelszolgáltató cég térítésmentesen bocsátotta rendelkezésemre, ezzel támogatva a nemzeti névkataszter fejlesztését.

A „Magyar Életrajzi Kalauz” feltöltöttségi áttekintését 400.000 rekord elérésekor bemutató táblázat léte már önmagában kuriózumnak számít a számítógépes adatbázisok világában. A fejlesztők ilyen transzparens módon nem szokták közzétenni az egyes adatmezők teljességét vagy egy rekordra vonatkozó tételátlagát. Bőven lehetne elemezni az adatsorokat, amelyek közül kettőre hívom fel a figyelmet. A születési helyek között több mint 16000 települést tartunk nyilván, ami elképesztő szám akkor is, ha rendszerünk nem csak a mindenkor Magyarországon születetteket, hanem a világon bárhol megtalálható magyar származásúakat is gyűjtőkörébe tartozónak érzi. A hivatkozások vonatkozásában az élő hivatkozások számát jelentősen, mintavételeink alapján 20-25%-kal meghaladja a valaha feldolgozott forrásoké, mert az időszakonként frissített segédanyagok tekintetében mindig csak az aktuális, legújabb kiadást adjuk meg, amely elvileg magában foglalja az előzményeket is.

*A Magyar Életrajzi Kalauz átvilágítása 400000 személy elérésekor (2019.01.29.)*

Keresési szempont (mezónév)	Törzs file (témák száma)	Feltöltöttség (összes rögzítés)	Teljesség (% vagy tételátlag)
Szül. hely (megye)	177	296992	74,24%
Születési helység	16033	296762	74,19%
Műk. hely (megye)	144	61761	15,44%
Működési helység	8070	58486	14,62%
Foglalkozás	978	434867	1,0871
Felsőoktatási tev.	9	18493	4,62%
Tudományos fokozat	56	17505	4,37%
Akadémiai tagság	5	2523	0,63%
Kitüntetés	1692	44490	11,12%
Névváltozat	96832	96832	24,20%
Álnév	9543	9543	2,38%
Adateltérés	28382	33506	8,37%
Egyéb adat	17992	154198	38,54%
Hivatkozás	796	734839	1,8370

2. kép: A Magyar Életrajzi Kalauz átvilágítása (2019.01.29.)

4. A "Magyar Életrajzi Kalauz" hat műfaji újdonsága

Az összegző táblázat rávilágít a „Magyar Életrajzi Kalauz” első műfaji újdonságára, ami az adattípusok széles terjedelmét és sokszínűségét jelenti. Második műfaji nővumként jelenik meg a nemzeti digitális névkataszter átláthatósága és feltöltöttségének dokumentálása.

A transzparencia kérdésköre átvezet a forrásanalízis kulcskérdéséhez: ki kerülhet be az adattárba az egyes forrásokból? Adatfelvételi filozófiánknak megfelelően a forrásokba felvett személyek esetében további szelekciós technikát nem alkalmazunk. Ez az a harmadik műfaji újdonság, amellyel minden eddigi hasonló jellegű kezdeményezéstől markánsan különbözik adatbankunk. Keresési metódusunk során egyértelműen jelezzük, hogy egy adott forrásból hány személy került feldolgozásra. Két külön analitikus mellékadattárat is építünk: MÉKSAJT elnevezéssel 2001. január 1-től napilapok alapján végezzük a halálozások és a kitüntetések karbantartását, a MÉKADAT pedig 2007. január 1-től az internet monitorozásával ugyanezeket az adattípusokat aktualizáljuk.

A sok műfaji újdonság mellett a legfontosabb alapelv: meggyőződésünk, hogy nincs jogunk felülbírálni az adott művet összeállítók szakmai kompetenciáját. Az életrajzi dokumentációs vagyont feltáró tevékenységünkkel megpróbáljuk az önálló szócikkkel vagy adatsorral rendelkező személyeket teljességgel beépíteni adatbázisunkba.

Az analitikus feltárás mélységének hasznosságára egyetlen példa: ha egy Nagy Ilona névváltozattal rendelkező illetőt kell beazonosítanunk, akkor jelenleg rendszerünkben 41 ilyen személyt találunk. A névváltozat adatmezőben láthatjuk, hogy közülük öten is 1950-ben születtek. A hónapra / napra történő precíz feltárás

nélkül vajon megkülönböztethetők lennének? A negyedik műfaji újdonságunk: az egyes adattípusokon belül mindig le kell hatolni a legkisebb azonosítható egységig.

KERESÉS

Keresett személy neve : Sz

Név hasonlítás : Mező elejével egyező

Születés : 1901 .év 01 .hó 01 .nap
Után : .év .hó .nap

és vagy de nem

Nincs kiválasztva : .év .hó .nap
Nincs kiválasztva : .év .hó .nap

Kiválasztott feltételek :

K	1. [--] Születési_hely_(megye/ország) [] Vas	+(-)
K	2. [És] Foglalkozás [] történész	-(-)
K	3. [És] Születési_hely_(helység) [Nem] Szombathely	>
K		>>
K		+
K		-
K		
K		
K		
K		

Maximum találatok száma : 250

Születési_hely_(helység) : Szombathely Szűkítés : Szombathely Szűkítés

Találatok: 16058 (1-1)

Megnevezés	Találat
Szombathely	2597

TALÁLATOK

Találatok új ablakba

Találatok: 3 (1-3)

Keresett személy neve	Születési dátum	Info	Halálozási dátum	Info
Szabó Béla Lőrinc	1923.08.10		1982.02.01	
Szakonyi István	1911.07.10		1974.09.28	
Szemere Vera	1916.07.02		1992.05.07	

3. kép: A Magyar Életrajzi Kalauz kereső űrlapja és találati listája

A hatékony visszakeresésre szolgál bizonyítékként az a példa, amelyben „Sz” betűvel kezdődő nevű személyeket keresünk, akik a XX. században, azaz 1901. január 1. után születettek Vas megyében, de nem Szombathelyen és történész volt a foglalkozásuk.

Nem túl bonyolult a minta, de nehéz lenne pár másodperc alatt megtalálni azt a 3 személyt, akit rendszerünk a feltételeknek megfelelően lekeresett. A Boole-algebra hatékony alkalmazása mellett érdemes figyelni arra, hogy a keresési stratégia kiválasztásának megkönnyítése érdekében olyan megjelenítést alkalmazunk, amelyben az adott ismérv mellett megtalálható a hozzá tartozó személyek folyamatosan aktualizált száma. Ezzel olyan komplex keresési teret nyitunk meg, amely variabilitásával és rugalmasságával a tematikus keresőrendszerek között rendszerünk ötödik műfaji újdonságát jelenti.

Nem a fő csapásirányt jelenti a feltárás során, de ha az adott személynél olyan érdekes tényre bukkanunk, amelynek visszakereshetőségét fontosnak érezzük, akkor az egyéb adat kategóriában hozzáférhetővé tesszük. Ennek klasszikus megjelenési formája, ha valaki valamiben az első magyar volt. Jelenleg 264 ilyen megjelölés szerepel adattárunkban s talán ez az adatbányászati gyöngyszem jól jelzi, hogy mennyire nem végezhető mechanikusan az adatok rögzítése.



Látványosan tükrözi rendszerünk hatodik műfaji újdonságát a foglalkozások hierarchikus rendszerének összehasonlító táblázata a World Biographical Index és a Magyar Életrajzi Kalauz között. Ég és föld a különbség a magyar adattár javára a sport kategória feltártságában. Adatbankunk saját fejlesztésű, rugalmasan hierarchizált foglalkozási tárgyszórendszerrel használ, amely hatékonyan segíti a használót a tematikus keresések megtervezésében. Az indokolt esetben többes besorolásoknak lehetnek vitatható elemei, de ezek eltörpülnek a rendszer alkalmazásának gyakorlati előnyei mellett.

World Biographical Index		Magyar Életrajzi Kalauz	
<input type="checkbox"/> ART (600)	990320	6. SPORTE	6.10.9. Ököfivő
<input type="checkbox"/> Musicians (610)	262730	6.1. Artéta	6.10.10. Szumó
<input type="checkbox"/> Composers (611)	66393	6.1.1. DOBÓATLETA	6.10.11. Tekvandó
<input type="checkbox"/> Conductors, Musical Directors (612)	30534	6.1.1.1. Diszkoszvető	6.10.12. Vívó
<input type="checkbox"/> Instrumentalists, Orchestral Musicians (613)	68701	6.1.1.2. Gerelyhajító	6.10.12.1. Kardvívó
<input type="checkbox"/> Singers (614)	62344	6.1.1.3. Kalapacsvető	6.10.12.2. Parbjövívó
<input type="checkbox"/> Performing Artists (620)	161466	6.1.1.4. Súlylökő	6.10.12.3. Törvívó
<input type="checkbox"/> Stage Managers, Directors (621)	22111	6.1.2. Gyalogló	6.10.12. Zen Bu Kan Kempo harcművés
<input type="checkbox"/> Actors (622)	110179	6.1.3. Háromszázó	6.11. LABDAJÁTÉKOK
<input type="checkbox"/> Dancers (623)	11683	6.1.4. Hétprobázo	6.11.1. Asztalitenisz
<input type="checkbox"/> Other Stage Occupations (624)	10040	6.1.5. Kalapacsvető	6.11.2. Biliárdozó
<input type="checkbox"/> Plastic Artists (630)	566134	6.1.6. Ötpróbázo	6.11.3. Fallabdázó
<input type="checkbox"/> Painters, Draughtsmen, Graphic Artists (631)	361736	6.1.7. Súlylökő	6.11.4. Floorballzó
<input type="checkbox"/> Sculptors, Carvers, Founders, Modelers (632)	83327	6.1.8. Tízpróbázo	6.11.5. Golfzó
<input type="checkbox"/> Book Artists and Calligraphers (633)	19330	6.1.9. UGROATLETA	6.11.6. Gyepabdázó
<input type="checkbox"/> Handicraft Artists (634)	71591	6.1.9.1. Hármassugró	6.11.7. Kézlabdázó
<input type="checkbox"/> Photographers (635)	9391	6.1.9.2. Magasugró	6.11.8. Kosárlabdázó
<input type="checkbox"/> FILM, RADIO AND TELEVISION (650)	48610	6.1.9.3. Rúdugró	6.11.9. Labdarúgó
<input type="checkbox"/> RELIGION (700)	843811	6.1.9.4. Távolugró	6.11.10. Láteniszező
<input type="checkbox"/> Christian and Jewish Religion (702)	801738	6.2. Edző	6.11.11. Lovaspótló
<input type="checkbox"/> Theologians, Scholars of Religion (705)	60231	6.3. Erősportoló	6.11.12. Rögbijátékos
<input type="checkbox"/> Priests, Preachers, Ministers, Rabbis (710)	389492	6.3.1. Súlyemelő	6.11.13. Róplabdázó
<input type="checkbox"/> Church Dignitaries, Representatives, Administrators (715)	150450	6.3.2. Testépítő	6.11.14. Teniszező
<input type="checkbox"/> Members of a Religious Order (720)	163288	6.4. GEPIARMÜSPORT	6.11.15. Tollaslabdázó
<input type="checkbox"/> Saints, Martyrs (724)	14172	6.4.1. Autómódellező	6.11.16. Vízilabdázó
<input type="checkbox"/> Christian and Jewish Religion: Others (725)	24105	6.4.2. Autóversenyző	6.12. LOVASSPORT
<input type="checkbox"/> Islamic Ecclesiastics (730)	33539	6.4.3. Gokartversenyző	6.12.1. Díjlovagló
<input type="checkbox"/> Hindu Religion (740)	245	6.4.4. Kerekpárversenyző	6.12.2. Díjugrató
<input type="checkbox"/> Buddhist Religion (750)	8052	6.4.5. Motorcsónakversenyző	6.12.3. Fogathajtó
<input type="checkbox"/> Other Religions (790)	237	6.4.6. Motorcsónakversenyző	6.12.4. Lovas
<input type="checkbox"/> SPORTS AND LEISURE (800)	86787	6.5. GIMNASZTIKA	6.12.5. Lovaspótló
<input type="checkbox"/> Sportsmen (801)	66550	6.5.1. Aerobicversenyző	6.12.6. Lovastomász
<input type="checkbox"/> Toreros (810)	5212	6.5.2. Fitnessversenyző	6.12.7. Lovastusúzó
<input type="checkbox"/> Coaches, Managers (815)	6382	6.5.3. Kötélugró	6.13. LOVÉSZET
<input type="checkbox"/> Sports: Others (820)	8643	6.5.4. Művészi tomasz	6.13.1. Íjász
		6.5.5. Sportakrobata	6.13.1.1. Számszerjász
		6.5.6. Tomász	6.13.2. Sívó
		6.5.7. Versenytáncos	6.13.3. Sportlövő
		6.6. GORSPORT	6.14. Másszor
		6.6.1. Gorkorsolyázo	6.15. MODELLEZŐSPORT
		6.7. Játékvezető	6.15.1. Autómódellező
		6.8. KARTYAJÁTEK	6.15.2. Hajómódellező
		6.8.1. Bűndező	6.15.3. Rádiómódellező
		6.8.2. Tarokkozó	6.16. Sportorvos
		6.9. Kerekpárversenyző	6.17. Sporttörténész
		6.9.1. Motorcsónakversenyző	6.18. Sportújságíró
		6.9.2. Salákmotorcsónakversenyző	6.19. Sportvezető
		6.10. KÜZDŐSPORT	6.20. TÁBLAJÁTEK
		6.10.1. Alakdos	6.20.1. Dartsversenyző
		6.10.2. Birkózó	6.20.2. Sakkozó
		6.10.3. Bo jitsu kai versenyző	6.20.2.1. Hexasakkkozó
		6.10.4. Cselgacssozó	6.20.2.2.
		6.10.5. Karetűző	Sakkfeladványszerző
		6.10.6. Kendőző	6.21. TEKEJÁTEK
		6.10.7. Kickboksoló	6.21.1. Bocsa versenyző
		6.10.8. King-fúzó	
			6.21.2. Bowlingező
			6.21.3. Petanque-versenyző
			6.21.4. Tekező
			6.22. TERMÉSZETI SPORT
			6.22.1. Hegymászó
			6.22.2. LÉGISPORT
			6.22.2.1. Ejtőernyős
			6.22.2.2. Légionbrepülő
			6.22.2.3. Radióvirász
			6.22.2.4. Repülőmódellező
			6.22.2.5. Sárkányrepülő
			6.22.2.6. Síkiernyős
			6.22.2.7. Sportrepülő
			6.22.2.8. Vitorlázórepülő
			6.22.3. Szkiugró
			6.22.4. Tájfűtő
			6.22.5. TELISPORT
			6.22.5.1. Bobversenyző
			6.22.5.2. Gyorskocsolyázó
			6.22.5.3. Jégkorongozó
			6.22.5.4.
			Kutyaszánversenyző
			6.22.5.5. Műkorcsolyázó
			6.22.5.6. Sielő
			6.22.5.7. Sífűtő
			6.22.5.8. Sívó
			6.22.5.9. Síugró
			6.22.5.10. Snowboardozó
			6.22.6. VÍZISPORT
			6.22.6.1. Buvár
			6.22.6.2. Búvárúszó
			6.22.6.3. Evezős
			6.22.6.4. Hajómódellező
			6.22.6.5. Horgász
			6.22.6.6. Kajákozó
			6.22.6.7. Kajákpótló
			6.22.6.8. Kemus
			6.22.6.9. Kite versenyző
			6.22.6.10.
			Motorcsónakversenyző
			6.22.6.11. Miligró
			6.22.6.12. Szinkronmászó
			6.22.6.13. Szőrűző
			6.22.6.14. Uszó
			6.22.6.15. Vitorlázó
			6.22.6.16. Vízilabdázó
			6.22.6.17. Vízisízó
			6.23. Testnevelő
			6.24. TÖBBPRÓBÁZÓ
			6.24.1. Hétprobázo
			6.24.2. Ötpróbázo
			6.24.3. Ötúszó
			6.24.4. Quadriatlionista
			6.24.5. Tízpróbázo
			6.24.6. Triatlionista

4. kép: A Magyar Életrajzi Kalauz és a World Biographical Index összehasonlító foglalkozási listája (sport)

A nyomtatott források mellett egyre inkább fókuszálnunk kell az internet biográfiai erőforrásainak rendszerszemléletű feltárására is. E folyamatos pásztázás egyrészt a már említett MÉKADAT segédállomány építését jelenti, másrészt a csak a világhálón hozzáférhető források feldolgozását (pl. Fejér Megyei Életrajzi Lexikon²), harmadrészt a kéziratos formában, kis példányszámban megjelent adattárak digitális forrásainak feltérképezését (pl. Evangélikus lelkészek Dunántúlon, 1793-1920³), negyedrészt pedig a már feldolgozott források új, internetes elérhetőségének

2 <http://konyvtar.vmk.hu/fejerlex/fejerlexikon.htm> (Hozzáférés: 2019. március 14.)

3 <https://medit.lutheran.hu/site/konyv/1567> (Hozzáférés: 2019. március 14.)

feltüntetését. A világhálós források rendkívül illékonyak, ezért türelmet és óvatosságot igényel a kanalizálásuk, de fontosságuk egyre nő, ezért nem kerülhető meg, hogy a névkataszter aktualizálása, karbantartása érdekében e forrástípus is feltárásra kerüljön.

Hogyan foglalható össze a Magyar Életrajzi Kalauz műfaji újításainak filozófiája? A lényeg: **magas fokú adatintegritás a használatközpontúság érdekében.**

5. Felhasználási területek

34 év, több mint 12000 nap kitartó építkezésének eredményeként jutottam el a mai szintre. Kilencedik négyéves olimpiai ciklusom felénél járok és továbbra is hiszek egykori álmom megvalósításának lehetőségében. 1982 óta dolgozom a celldömölki városi könyvtárban és 1985-től kezdve a mindenkor béremre vetítve kiszámoltam, hogy az adattárra fordított munkám az inflációs indexet is figyelembe véve reálértéken 2018. december 31-ig 94 millió 545 ezer 647 Ft-ot tett ki. Ebben benne van a kezdő 1500 Ft-os havi fizetésem és számításba veszi, hogy 32 év után 2018. április 1-től heti egy kutatónapot vehetek igénybe...

A Magyar Életrajzi Kalauz komplex jellegéből adódóan sokféle célra használható, amelyek közül ízelítésként néhányat megemlítek. Az utolsó átfogó magyar ki kicsoda, az MTI Ki kicsoda 2009 megjelenése előtt megkerestem az MTI-t, mert az előző kiadásokban azt tapasztaltam, hogy sok már évekkel, sőt évtizedekkel korábban elhunyt személyt tartalmaz az adattár. Felajánlottam a segítségemet ezek kiszűrésében illetve a legfontosabb születési adatok pontosításában. A kért összességében több ezer adatnyi információt az együttműködési szerződésben rögzítettek szerint rendelkezésre bocsátottam, de a hivatalos dokumentumban rögzítettek ellenére nem tüntették fel nevemet a szerkesztői névjegyzékben... A példát csak azért említem, mert a feldolgozás során látom, hogy milyen sok forrás esetében jelentene minőségjavulást, ha megjelenés előtt ellenőriznék adataikat egy kontroll adattárban, ami lehet a Magyar Életrajzi Kalauz vagy a Petőfi Irodalmi Múzeum grandiózus adatbáziscsaládjának egyik ékköve, a Magyar Életrajzi Index⁴.

Egy ideig személyesen is részt vettem a Libinfo tájékoztató szolgálat működésében, majd az adatbázis ingyenes rendelkezésre bocsátásával segítettem közérdekű tevékenységüket.

Büszke vagyok, de egyúttal fáj is a szívem, ha a „Nemzeti Évfordulóink” című sorozatra gondolok. 11 esztendőn keresztül, a 2008-as kötettől a 2018-ig állítottam össze a következő év kerek, azaz 25-tel osztható évfordulós személyiségeinek alap szócikk-listáját, amelyre építve a szerkesztőség elkészítette az évkönyvet.⁵ Minden esztendőben az egyre bővülő adattáram szisztematikus átszűrésével nyaranta hónapokat foglalkoztam ezzel az előkészítéssel. A Balassi Intézet átalakulása a 2019-es esztendő kimaradt, de 2020-tól a Petőfi Irodalmi Múzeum égisze alatt némileg megváltozott koncepcióval folytatódni fog a színvonalas kalendáriumok sora.

4 Ld. Murányi Péter: Két biográfiai index adatbázis formájában. A Magyar Életrajzi Kalauz és a Magyar Életrajzi Index. *Könyvtári Levelező/Lap*, 13. 7-8. sz. (2001), 23-30.
(http://epa.oszk.hu/00300/00365/00001/pdf/KLL_EPA00365_2001-07-08_023-030.pdf)
(Hozzáférés: 2019. március 14.)

5 <http://www.balassiintezet.hu/hu/kiadvanyok/nemzeti-evforduloink/>
(Hozzáférés: 2019. március 14.)



Ha a „Nemzeti Évfordulóink” szívszerelmem, akkor mit mondhatnék az általam szerkesztett és jórészt írt Kemenesaljai Életrajzi Lexikonról? A városi könyvtárunk műhelyében régóta készült szócikkek eleinte a világhálóra kerültek fel és mindig vártam a pályázati lehetőséget, hogy nyomtatott formában is napvilágot láthasson. A Leader program keretében 2014 végén 2000 példányban úgy jelenhetett meg az elegáns kivitelű kötet⁶, hogy az érdeklődők ingyen juthattak hozzá. Az már csak hab volt a tortán, hogy kiadója a szülőfalum Kemenesaljai Regionális Ifjúsági Szervezete volt. Csöngői impresszummal nem hiszem, hogy túl sok kötet jelent meg valaha....

Az adattár karbantartása mellett állandóan keresem a folytatás és az együttműködések lehetőségeit. A legtermészetesebb módon a „Nemzeti Névtér”-rel⁷ alakult ki a kapcsolat. Megtiszteltetés számomra, hogy közreműködhetek ebben a vállalkozásban és bízom abban, hogy hosszú távon, erőforrásainkat koncentrálnva dolgozhatunk együtt közös céljaink megvalósításáért.

A együttműködési lehetőségek következő területei még képlékenyek, de jóleső kihívásként tekintek rájuk. A Magyar Életrajzi Kalauz jellegéből adódóan a magyarságkutatás, az identitás feltárásának fontos terepe lehet. A lokális információk bőséges tárházaként természetes módon lehet együttműködő partnere a honismereti-helytörténeti mozgalomnak.

Ha nyitottak vagyunk a jövőre, akkor nem kerülhető meg a közösségi média csatornáinak felhasználása. Biztos vagyok abban, hogy az adatbank kontrollált társadalmasításával a közösségi platformok erőforrásai felszabadíthatók a minőségi együttműködés érdekében.

6. Személyes záró gondolatok

Szilárd meggyőződésem, hogy személyes áldozatvállalás nélkül nem valósulhat meg egyetlen nemzeti jelentőségű ügy sem. A feladat nagyságának jellemzéséhez talán elég arra utalnom, hogy jelen pillanatban annyi elvégzendő retrospektív munkát látok magam előtt, ami a következő 35 évre elég lenne a friss források feldolgozása nélkül is...

2014 szeptemberében részt vettem a halálának centenáriuma alkalmából megrendezett Szinnyei József-émlékkonferencián. A rendezvény előtt kilátogattam Szinnyei sírjához a Kerepesi temetőbe és az üres sírra elhelyeztem emlékező sírcsokromat. A zuhogó esőben lépten-nyomon csigákra kellett ügyelnem illetve mókusok cikáztak a sírok között. Projektorientált világunkban furcsa mókus vagyok magam is, hiszen 34 éve munkaidőn kívül, ingyenes munkával mintegy digitális gőzhangyaként dolgozom az általam felvállalt nemes ügy érdekében, bár jómagam csigalassúságúnak tekintem az előrehaladást... Reményeim szerint a modern technológia eszköztárával sikerrel próbálom ötvözni a nagy tömegű adatkezelést a Szinnyei-Gulyás-Viczián triász⁸ által fémjelzett "kézműves alapossággal"...

6 Kemenesaljai életrajzi lexikon. Csöngő, 2014. 222 p.

7 Ungváry Rudolf: A névtér, mint kulturális szükséglet. A nemzeti aggregátor kitüntetett feladata. Tudományos és Műszaki Tájékoztatás, 59. 8. sz. (2012), 320-326. (<http://tmt.omikk.bme.hu/tmt/article/view/718/10593>) (Hozzáférés: 2019. március 14.)

8 Czifágy Lőránt: Szinnyei-Gulyás-Viczián. Magyar Könyvszemle. 113. 1. sz. (1997), 104-108.

Saját sorsom és a "Magyar Életrajzi Kalauz" összefonódó históriáján keresztül élem meg azt, hogy "a Big Data már nem csupán a professzionális felhasználók kiváltsága, a tárhely és a számítási teljesítmény növekedésével és ezek árának csökkenésével a mindennapi felhasználók is részeseivé válhatnak a Big Data paradigmájának"⁹.



9 Szűts Zoltán-Jinil Yoo: Big Data, az információs társadalom új paradigmája. Információs Társadalom. 16. 1. sz. (2016), 12. (https://informaciostarsadalom.infonia.hu/index.php/inftars/article/view/6/it_2016_1_1_szuts_yoo) (Hozzáférés: 2019. március 14.)